

Δημήτρης Τζουμάκας

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Όμως τη Νήσο Κύναιδο δεν θα την αντιληφθούμε σ' όλο της το εύρος, αν δεν τη δούμε, ως το κείμενο ενός σύγχρονου μετανάστη – συγγραφέα, που παλινδρομεί και... παλιδρομεί, μεταξύ δύο τόπων

Μέρος 12^ο

Η «Νήσος Κύναιδος», είναι το κείμενο ενός «παιδιού» που κοροϊδεύει τον κόσμο των μεγάλων. Την οικονομία του πολιτιστικού θεσμού, το πολιτικά ορθό. Που ειρωνεύεται και όποιον καταπιαστεί να σκύψει από πάνω του, για να ερμηνεύσει τη συμπεριφορά του κακού παιδιού.

«Ο συγγραφέας κοιμάται κάτω από το φθινοπωρινό φεγγάρι της Κυναΐδου αγκαλιά με τη σεβαστή κυρία Κλεομένη, που είναι γυμνίστρια και δοκτορέσα της ψυχολογίας». Και παρακάτω:

«Έχω την Κλεομένη στα τέσσερα, this is the very ecstasy of love, με την άσπρη της κιλοτίτσα κατεβασμένη στα γόνατα και τη γαμώ από πίσω, στην ύπαιθρο».

Αυτός ο συγγραφέας, βρίσκεται συνεχώς από πάνω ή από πίσω, για να σοδομίσει όποιον και όποια επιχειρήσει να βάλει σε τάξη και να υποτάξει τα κείμενα του σε λογική εξήγηση. Από πάνω και από πίσω, με την έννοια ότι αφοπλίζει τη λογική και με μια πηγαία σατιρική αρματωσιά εγκαθιδρύει τη δική του τάξη: άρνηση μιας αναλυτικότητας και πρόταξη μιας φαινομενικότητας πόθου, η οποία έχει ταριχευτεί μέσα στη γλώσσα.

Τα κείμενα της Κυναΐδου μπορεί να τα διαβάσει κανείς, με την οπτική της κυριολεξίας. Τότε αποκομίζει την εντύπωση ότι έχει να κάνει με έναν τρελό συγγραφέα. Με ένα κυνικό άτομο, με έναν που κοροϊδεύει τους πάντες και τα πάντα. Ίσως ακόμα κάποιος να σχηματίσει την εντύπωση, ότι έχει να κάνει με ένα άτομο αντιδραστικό, μέχρι ακόμα και με έναν επικίνδυνο παιδραστή και «ορνιθοβάτη».

Σίγουρα «η Νήσος Κύναιδος», είναι το κείμενο επάνω στο οποίο ένας σύγχρονος ψυχολόγος, θα έβρισκε αντικείμενο επιβεβαίωσης των θεωριών του.

Όμως τη Νήσο Κύναιδο δεν θα την αντιληφθούμε σ' όλο της το εύρος, αν δεν τη δούμε, ως το κείμενο ενός σύγχρονου μετανάστη – συγγραφέα, που παλινδρομεί και... παλιδρομεί, μεταξύ δύο τόπων και μεταξύ δύο οντολογικών χαρακτη-

ριστικών του ανθρώπινου Είναι: του βιολογικού πόθου και της κοινωνικής γλώσσας.

Τόποι, πόθος, και γλώσσα, γίνονται στην Κύναιδο το τρίπτυχο περιεχόμενο σ' ένα σωματικό εικονοστάσι, που ο συγγραφέας έχτισε σε μια περίοδο που η ύπαρξη αιωρείται ανέστια, χωρίς ελπίδα να πιστέψει και να κατοικήσει σε κάτι στέρεο και μόνιμο.

Με το έκτο συγγραφικό έργο του Δ. Τζουμάκα, με τίτλο «Ημερολόγια Αμνησίας» ή σκέτα Αμνησία, ή ακόμα και Ημερολόγιο Λαθών το οποίο όπως είπαμε άρχισε να γράφεται το 2005, με τις μεγάλες πυρκαγιές που έπληξαν την ευρύτερη περιοχή του Σίδνεϊ, έχουμε την παγίωση της λογοτεχνικής φόρμας του συγγραφέα αυτού: την απελευθέρωση της υποκειμενικής εμπειρίας από τον χρόνο. Αν στο ιστορικό και ρεαλιστικό μυθιστόρημα, ο στόχος είναι να δοθεί αντικειμενικά η αίσθηση της ιστορίας, στο νεωτερικό μυθιστόρημα, (όπως στα κείμενα του Τζουμάκα), το διαζύγιο ατόμου-κοινωνίας, εκφράζεται και ως διαζύγιο από τον εξωτερικό χρόνο και η καταβύθιση στον εσωτερικό, υποκειμενικό χρόνο.

Στα κείμενά του Τζουμάκα δεν έχουμε, γραμμική χρονική δομή. Το είδαμε και στην Κεφαλά. Δεν έχουμε εξαντλητική παρακολούθηση της ιστορίας των λογοτεχνικών προσώπων ή καταστάσεων, όπως στο ρεαλιστικό μυθιστόρημα του 19ου αιώνα, που έγινε έκτοτε το πρότυπο για τον ρεαλισμό όπως επέζησε και στον 20ο αιώνα. Στα έργα του Τζουμάκα η χρήση του χρόνου και της ιστορίας, είναι σχεδόν όμοια με εκείνη που παρατηρούμε στη λογοτεχνική γραφή ενός Proust, Joyce, Virginia Woolf κ.α., όπου έχουμε κατακερματισμό του χρόνου, της συνέχειας, της διαδοχής.

Το φαινόμενο αυτό αποκαλύπτει υποκείμενα, τα οποία βιώνουν την «ιστορία ως πρόβλημα», κατά την έκφραση του Bloch, (Απολογία για την ιστορία, Αθήνα Εναλλακτικές εκδόσεις 1994). Η Ιστορία όταν εμφανίζεται στη λογοτεχνία ως πρόβλημα, δηλαδή όχι ως διαδοχική γραμμική χρήση του χρόνου, αλλά ως συνειρμική, ψυχολογική

συνάρτηση, πηγάζει από την άρνηση του υποκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τα επίσημα περιεχόμενα της ιστορίας. Ως άρνηση δηλαδή περιεχομένων, που κανοναρχούνται από βασικές ιδέες, από νομοτέλειες, ως λόγος που ενσαρκώνει την πρόοδο, τα εθνικά πεπραγμένα, αλλά και ως λόγος που δημιουργεί μια επιβεβλημένη αντίληψη πορείας της κοινωνίας. (Αντώνης Λιάκος, Πως το παρελθόν γίνεται ιστορία;, Πόλις 2007).

Στον Τζουμάκα λοιπόν και ιδιαίτερα στο έργο του, τα Ημερολόγια Αμνησίας, ο χρόνος δεν είναι ο εξωτερικός γραμμικός χρόνος της Ιστορίας, αλλά ο εσωτερικός χρόνος της μνήμης, του ασυνείδητου, των ενορμήσεων, του ονείρου και της φαντασίας. Μέσα σε αυτόν τον υποκειμενικό του χρόνο, ο συγγραφέας παλεύει να βάλει σε ένα λογαριασμό τους πόθους του. Ο ήρωας στο έργο αυτό, είναι και πάλι ο συγγραφέας ο οποίος διασπάται σε διάφορα πρόσωπα, καθώς επίσης και ο πόθος του, ο οποίος προβάλλεται σε διάφορα θηλυκά πρόσωπα. Ως μετανάστης ο συγγραφέας, επαναπατριάζεται, όπως είδαμε στο προηγούμενο έργο τη Νήσος Κύναιδο, για να ζήσει όπως λαχταρούσε στη γλωσσική του πατρίδα.

Στα Ημερολόγια της Αμνησίας έχουμε την περιγραφή του επαναπατρισμού. Το πρώτο κεφάλαιο του μυθιστορήματος, με τίτλο Μεταναστευτική Αμνησία, διαδραματίζεται στο Σίδνεϊ, όπου ο συγγραφέας καταβάλλει προσπάθειες, να ιστορήσει τους πόθους του. Στο δεύτερο κεφάλαιο με τίτλο Ηλεκτρονική Αμνησία, έχει ήδη επαναπατριστεί, αλλά το μυαλό του είναι ακόμα στο χώρο της μετανάστευσης που άφησε πλέον πίσω του. Να πως αρχίζει το δεύτερο μέρος, το οποίο είναι παραδειγματικό για τον τρόπο γραφής του Τζουμάκα. Δηλαδή το πώς κόβει τη διήγηση με εγκυκλοπαιδικές αναφορές και πως χρησιμοποιεί επιδέξια πρωτότυπες μεταφορές για να δηλώσει τη μόνιμη δυσαρρέσκεια, τόσο για τη ζωή του ως μετανάστης στην Αυστραλία, αλλά και ως επαναπατριζόμενος στη δύσκολη αυτή χώρα την Ελλάδα.